

І.М. Козубцов, підполковник, кандидат технічних наук,
старший науковий співробітник, Науковий центр зв'язку і
інформатизації ВІТІ

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ АД'ЮНКТІВ

Метою статті є обґрунтування концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів. Визначено множинну проблем, яка розв'язана в концепції, а також проаналізовано причини їх виникнення, обґрунтовано необхідності їх розв'язання концептуальним підходом. Визначено оптимальний напрямок розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу концепцій. Обрано шлях і спосіб розв'язання проблеми у концепції. Визначено завдання реалізації концепції в дисертаційному дослідженні та на практиці, а також окреслені очікувані результати від реалізації концепції.

Ключові слова: концепція; розвиток; методика; ад'юнкт; проблема; методологічна культура.

Постановка проблеми і зв'язок її з важливими науковими завданнями. Відповідно до проблеми дисертаційного дослідження автора виникає необхідність вирішення часткового наукового завдання дослідження, а саме обґрунтувати «Концепцію розвитку методологічної культури ад'юнктів». Вона є логічним прикладом розвитку наукової думки автора, як продовження дослідження [2], що підтверджується аналізом досліджень і публікацій за вказаним напрямом. Цим самим автор підтверджує формулювання її вперше.

Метою статті є розкрити зміст Концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів.

Результат дослідження. Визначення проблеми на розв'язання якої спрямована концепція розвитку методологічної культури ад'юнктів. Ключові проблеми та суперечності, які можна розв'язати за допомогою концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів, подано на рис. 1.

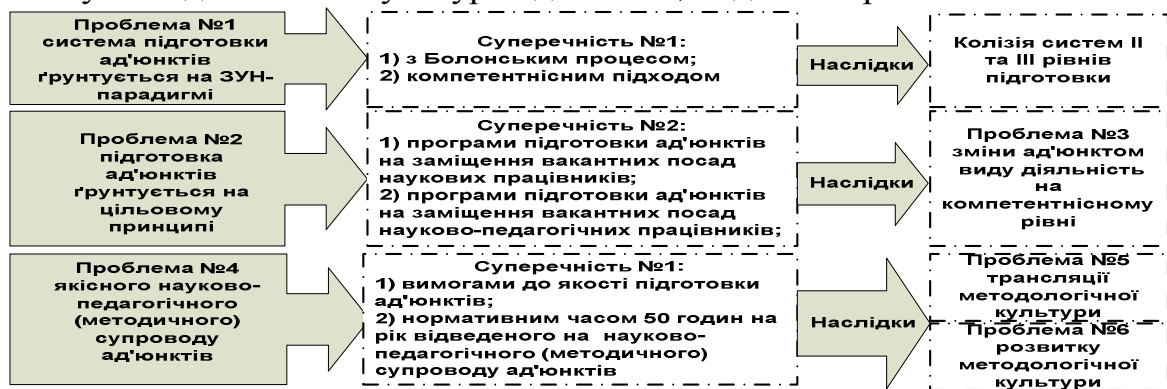

Рис. 1. Ключові проблеми та суперечності

Аналіз причин виникнення проблеми. Причин виникнення проблем, як видно з рис. 1, декілька. По-перше, за період 1920 – 2017 рік не відбувалось якісного розвитку інституту ад'юнктури, в чому легко переконатися дослідивши шлях (ШН№5.1) п'ятого напрямку. Весь час відбувалось лише посилення чинних вимог ВАК України. Навіть із запровадженням Болонського процесу у системі вищої освіти спостерігалось запізнення його введення в ад'юнктуру. По-друге, відсутні системні дослідження та порівняння з раніше відомими. По-третє, у відмінності

програм підготовки ад'юнктів за цільовим підходом, що призводить до появи множини соціальних та економічних суперечностей, рішення яких потребує нагальна реформа системи вищої військової освіти.

Обґрунтування необхідності розв'язання проблеми концептуальним підходом. Концепція – це система поглядів, принципів у будь-якій галузі. Тому розв'язувати проблему в дисертаційній роботі будемо концептуальним підходом. Попередні вчені вирішували лише часткові наукові завдання в частині, що стосується формування окремих компетентностей або культури. В зв'язку з цим, ми враховуємо їх напрацювання та недоліки, та за основу Концепції обираємо структуру «Концепції програми розвитку» (Постанова Кабінету Міністрів №106 від 31 січня 2007 р). Це дало змогу вибудувати структуру стадій і етапів фази проектування, підпорядкувавши її загальній логіці організації процесу продуктивної практичної діяльності.

Метою реалізації Концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів полягає: в орієнтуванні суб'єктів управління системою освіти (Міністерство освіти та науки України, Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони (МО) України) в пошуку науково-обґрунтованого напрямку, шляхів і способів переходу системи професійної підготовки ад'юнктів від ЗУН до компетентнісної (К) та культурологічної (КТ) парадигми в умовах розвитку і модернізації системи вищої освіти України; обґрунтуванні педагогічної системи підготовки ад'юнктів на засадах методологічної культури.

Визначення оптимального напрямку розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу концепцій. Ключові напрямки, шляхи реалізації Концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів, наведені в табл. 1. Запропонована структура та класифікація ґрунтується на дослідженнях [3; 4].

Таблиця 1

Ключові напрямки, шляхи реалізації Концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів

Напрямок	Шлях	Способи	Напрямок наукових досліджень (ННД)
Н№1	III №1.1	№1	Посилення чинних вимог ВАК України з 9 грудня 2010 Атестаційна колегія Міністерства освіти і науки
		№2	ННД№1 «Підвищення ефективності підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
		№3	ННД№2 «Дослідження педагогічних умов підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
		№4	ННД№3 «Обґрунтування системи оцінювання ефективності підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
	III №1.2.	№1	ННД№4 «Формування професійного досвіду у наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
	III №1.3.	№1	ННД№5 «Розвиток професійної готовності наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації до професійної діяльності»
Н№2	III №2.1.	№1	ННД№6 «Вдосконалення військової системи підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
Н№3	III №3.1.	№1	ННД№7 «Формування професійної компетентності у наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
		№2	ННД№8 «Формування методологічної компетентності у

Напрямок	Шлях	Способи	Напрямок наукових досліджень (ННД)
			наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
	Ш №3.2.	№1	ННД№9 «Розвиток методологічної компетентності у наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
НН№4	Ш №4.1.	№1	ННД№10 «Дослідження по обґрунтуванню дефініції методологічної культури на філософському рівні»
		№2	ННД№11 «Формування методологічної культури у вчителя»
		№3	ННД№12 «Формування методологічної культури у педагога»
		№4	ННД№13 «Формування методологічної культури у педагога-музиканта»
		№5	ННД№14 «Формування методологічної культури у педагога-дослідника»
		№6	ННД№15 «Формування методологічної культури у викладача»
		№7	ННД№16 «Формування методологічної культури у студентів»
		№8	ННД№17 «Формування методологічної культури у офіцерів»
		№9	ННД№18 «Формування професійної культури ад'юнктів»
	Ш №4.2.	№1	ННД№19 «Розвиток методологічної культури у ад'юнктів, аспірантів, наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
НН№5	Ш №5.1.	№1	ННД№20 «Аналіз історичного розвитку систем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»
	Ш №5.2.	№1	ННД№21 «Проблеми сучасної системи підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та для потреб Збройних сил»
	Ш №5.3.	№1	ННД№22 «Пошук перспективних напрямків вдосконалення системи підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації»

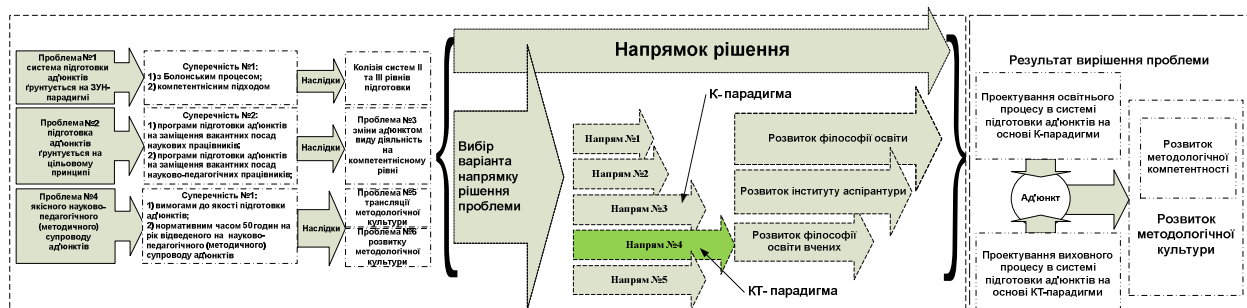

Рис. 2. Ключовими напрямками рішення проблеми

Ключовими напрямками рішення проблеми (рис. 2) є: №1 «Без модернізації система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на базі ЗУН-парадигми»; №2 «Вдосконалення системи підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на базі ЗУН-парадигми»; №3 «Модернізація систем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та перехід від ЗУН до К-парадигми»; №4 «Розвиток систем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та перехід від К-парадигми до КТ-парадигми»; №5 «Пошук перспективних напрямків розвитку систем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації». Оптимальним напрямком розв'язання проблеми є логічно обираючи напрямку №4 «Розвиток систем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та перехід від К-парадигми до КТ-парадигми», оскільки інші напрями є недовірними. Умовно за період 1920 – 2017 рік сформувалися ключові

дисертаційного дослідження «Теоретичні та методичні основи розвитку методологічної культури ад'юнктів» за науковою спеціальністю 13.00.04. – „Теорія і методика професійної освіти”.

3. На рівні Міністерства освіти і науки України: внести відповідні зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 №309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів». Дану вимогу реалізовано затвердивши Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), наказ від 23.03.2016 №261.

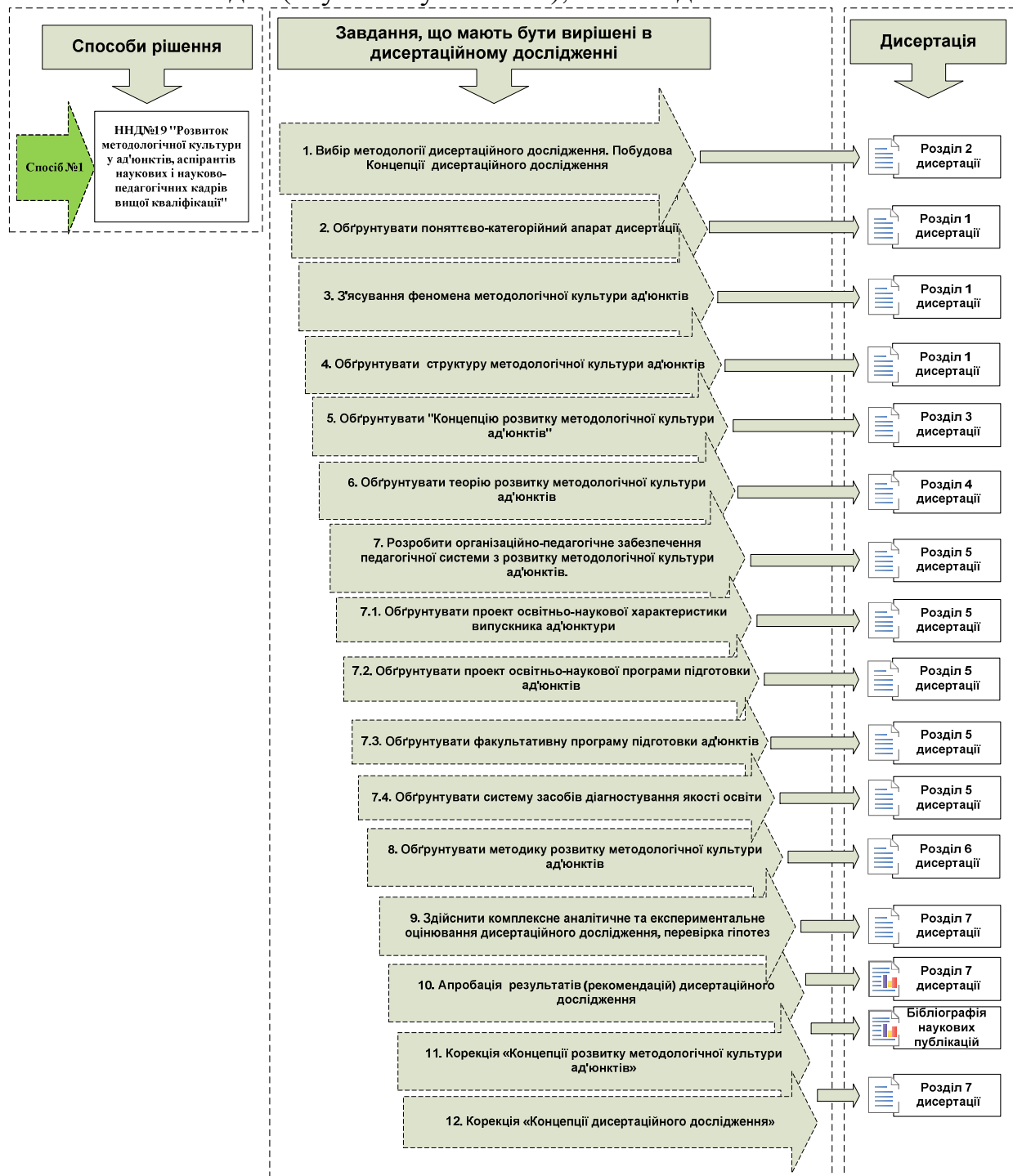

Рис. 4. Завдання, що мають бути вирішені в дисертаційній роботі

4. На рівні Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики МО України рекомендувати:

внести відповідні зміни до наказу МО України та Міністерства освіти і науки України від 30.06.2000 №194/265 «Про затвердження інструкції про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у ЗС України» з урахуванням наказів Міністерства освіти і науки України від 23.03.2016 №261 та МО України від 27.07.2016 №385 «Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у ЗС України»;

перелік навчальних дисциплін для професійної підготовки ад'юнктів;

в курсі філософії обов'язкове вивчення історії розвитку наукового напрямку, спеціальності, течії (в межах об'єкту і предмету дослідження та спеціальності підготовки ад'юнктів);

перелік кандидатських екзаменів з дисциплін: основи педагогіки і психології вищої школи, основи методології наукових досліджень, що сприятиме формуванню методологічних знань, вмінь та навичок;

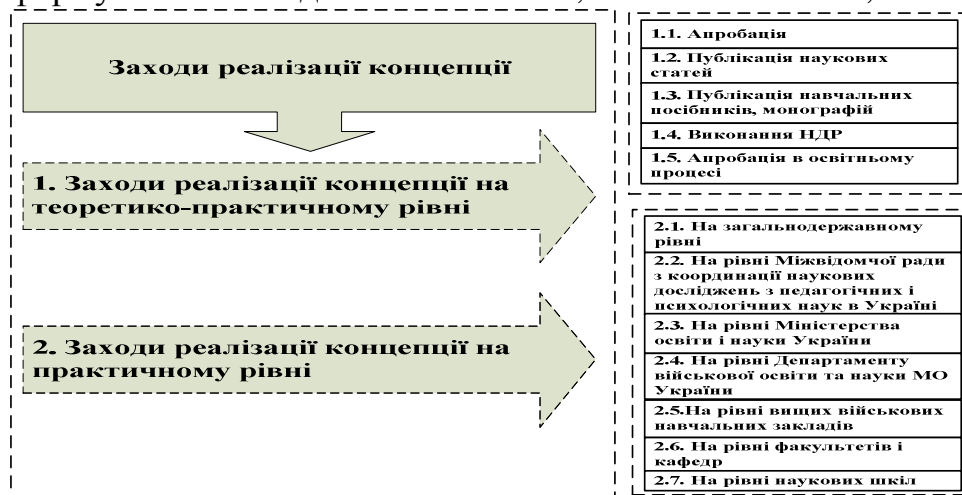

Рис. 5. Заходи реалізації концепції на практиці

діагностувати рівень методологічної культури ад'юнктів;

проходження ад'юнктами наукової та педагогічної практики;

типову факультативну навчальну програму «Розвитку методологічної культури ад'юнктів»;

науковим керівникам у відгуках на ад'юнктів відображати рівень розвиненості методологічної культури ад'юнктів;

керівнику ВІПІ спланувати погодження в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні дисертаційне дослідження «Теоретичні та методичні основи розвитку методологічної культури ад'юнктів» та організувати його виконання;

спланувати відпрацювання у ВІПІ НДР шифр «Підготовка-В» з обґрунтування перспективної системи підготовки та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників для Збройних Сил України;

5. На рівні вищих військових навчальних закладів рекомендувати:

викладачам та науковим керівникам діагностувати рівень методологічної культури ад'юнктів;

включити до переліку навчальних дисциплін програми професійної підготовки ад'юнктів і відповідно до якого розробити змістовне наповнення навчання, націленого на розвиток методологічної культури;

в курсі філософії обов'язкове вивчення (дослідження) історії розвитку наукового напрямку, спеціальності, течії (в межах об'єкту і предмету дослідження та спеціальності підготовки аспірантів);

перелік кандидатських екзаменів з дисциплін: основи педагогіки і психології вищої школи, основи методології наукових досліджень, що сприятиме формування методологічних знань, вмінь та навичок;

зобов'язати ад'юнктів проходити наукову та педагогічну практики;

запровадження Наукової школи розвитку методологічної культури ад'юнктів, діяльність якої буде ґрунтуватися на сучасних підходах до вдосконалення і самовдосконалення методологічних знань, умінь, особистісних і професійно важливих якостей педагога;

створення сучасного інформаційно-комунікативного середовища, в якому відбуватиметься суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів, наукових керівників у системі «наставництво», «науково-педагогічного супроводу»;

започаткування постійно діючого професійного тренінгу з вивчення та застосування у професійній підготовці майбутніх вчених методики розвитку методологічної культури ад'юнктів;

розробити типові положення про організацію науково-методичного супроводу розвитку методологічної культури ад'юнктів, що сприятиме оволодінню новітніми педагогічними технологіями виконання окремих видів робіт, застосуванню в навчально-виховному процесі інноваційних педагогічних технологій;

організувати роботу курсів за факультативною програмою «Розвиток методологічної культури ад'юнктів»;

прийняти до виконання дисертаційне дослідження, що погоджене в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні;

прийняти до виконання у ВІТІ відпрацювання НДР шифр «Підготовка-В» з обґрунтування перспективної системи підготовки та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників для ЗС України;

6. На рівні факультетів і кафедр доцільно:

рекомендувати заходи щодо цілеспрямованої і активної пропаганди досвіду викладачів, наукових керівників, що реалізують в своїй професійній діяльності змістовні і технологічні аспекти розвитку методологічної культури ад'юнктів, стимулювати творчий, дослідницький характер педагогічної діяльності;

розглянути можливість включення в оцінку ефективності вживаних методик і технологій сучасного освітнього процесу, розроблені автором критерії і показники оцінювання розвиненості методологічної культури ад'юнктів в процесі вивчення навчальних дисциплін ад'юнктури;

створити робочу групу у Військовому інституті телекомунікацій та інформатизації з відпрацювання НДР шифр «Підготовка-В» з обґрунтування перспективної системи підготовки та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників для ЗС України;

7. На рівні наукових шкіл доцільно рекомендувати:

прийняти до виконання розробки типової факультативної програми наукової школи «Розвиток методологічної культури ад'юнктів»;

переглянути методику викладання, долучивши передові педагогічні технології, сценарії тощо;

посилити роль методичного та науково-педагогічного супроводження ад'юнктів;

організувати постійно-діючий (щомісяця) науково-методичний семінар для ад'юнктів за результатами проробленої роботи;

у відгуках щопіврічної та щороку звітності вказувати рівень розвиненості методологічної культури;

зобов'язати наукових керівників на початкових етапах перехідного періоду до обов'язкового проведення факультативної програми наукової школи «Розвиток методологічної культури ад'юнктів».

Принципи реалізації «Концепції». Для забезпечення успішної реалізації концепції необхідно додержуватися наступних принципів: ПРК-1 – гуманізму; ПРК-2 – демократизації; ПРК-3 – компетентності; ПРК-4 – педагогічної творчості; ПРК-5 – проблемності; ПРК-6 – реалізму; ПРК-7 – педагогічного саморозвитку; ПРК-8 – орієнтації на особистість; ПРК-9 – технологічної єдності; ПРК-10 – діалогізації навчання; ПРК-11 – (регламентації управлінської діяльності); ПРК-12 – культуровідповідності; ПРК-13 – єдності загальної і методологічної культури; ПРК-14 – проектування особистісної траєкторії розвитку; ПРК-15 – індивідуалізації професійно-педагогічної самоосвіти та саморозвиток; ПРК-16 – інноваційного розвитку; ПРК-17 – комплексності.

Рефлексивна стадія концепції. Завершальною фазою дисертаційного проекту педагогічної концепції є рефлексивна фаза. За час завершення дисертаційного дослідження було реалізовано попередню концепцію про необхідність переходу існуючої системи підготовки з ЗУН на К-парадигму, що підтверджується апробацією у фаховому виданні [2]. За результатами рефлексивної стадії концепції обґрунтовано дійсну концепцію.

Термін реалізації концепції. Повний життєвий цикл (ПЖЦ) педагогічної систем та об'єктів включає процес задуму, втілення та подальшого використання об'єктів педагогічної систем, комплексів і технологій. Виходячи з визначених нормативних, термінів (навчання) підготовки і атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації для потреб Збройних Силах України ($T_{ПА}$) для очної форми підготовки – 4 роки, а прогнозований термін ПЖЦ ($T_{ПЖЦ}$) буде визначатися:

$$T_{ПЖЦ} = T_{ДД} + T_{РРД} + T_{ПА} \quad (1)$$

де $T_{ДД}$ – термін проведення дисертаційного дослідження; $T_{РРД}$ – термін реалізації результатів дисертаційного дослідження на практиці та схвалення на перехід існуючої моделі підготовки на нову.

Отже, загальний прогнозований термін реалізації концепції розвитку методологічної культури ад'юнктів у педагогічній системі вищої військової освіти побудованої на принципах К-парадигми становить від 4 до 6 років.

Очікувані результати від реалізації концепції. Очікуваний ефект почнемо отримувати в тому випадку, коли якомога раніше розпочнемо розвивати методологічну культури в усіх учасників експерименту на курсах підвищення кваліфікації.

Очікуваний коефіцієнт професійної готовності ад'юнктів до самостійної організації всіх видів професійної діяльності. Результат прогностичного моделювання коефіцієнта професійної готовності ад'юнктів до організації професійної діяльності подано в на рис. 6.

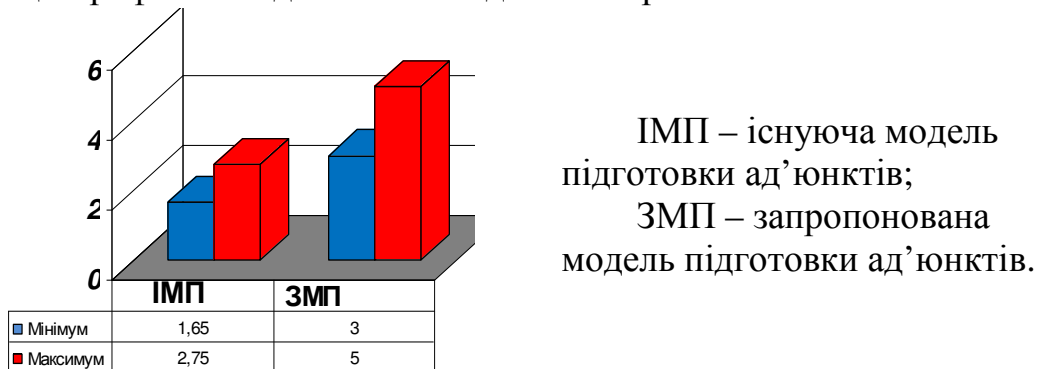

Рис. 6. Прогнозований коефіцієнт готовності ад'юнктів до професійної діяльності

Очікуване управління якістю підготовки ад'юнктів та забезпечення розвитку методологічної культури ад'юнктів. Структура управління якістю підготовки ад'юнктів подана на рис. 7, а саме вдосконалена апробована модель в НДР [5] доповнена структурним блоком наукова школа (НШ). В нього закладено запас якості розвитку методологічної культури ад'юнктів, що покладається на наукового керівника, наукову школу, факультативну програму.

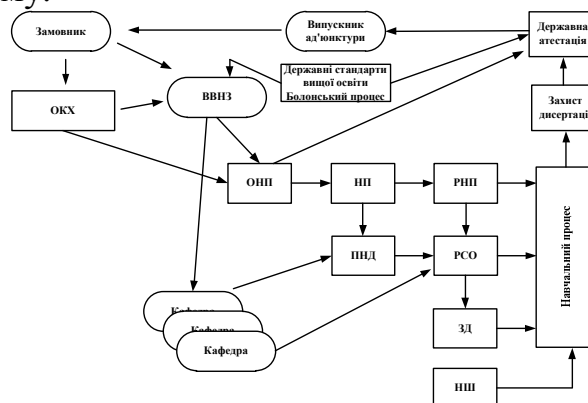

Рис. 7. Узагальнена структура управління якістю підготовки ад'юнктів

Критеріями досягнення результату є підвищення рівня освіченості ад'юнктів, а це означає досягнення нової якості освіти, на що направлена програма модернізації. Нова якість освіти полягає в нових можливостях випусників ад'юнктури, в їх здатності вирішувати проблеми, які попередні покоління випусників не вирішували.

Реалізація на практиці концепції в умовах сучасного реформування та модернізації системи вищої військової освіти України надасть можливість керівництву ад'юнктури забезпечити:

виконання вимог щодо якісної підготовки ад'юнктів і гарантувати кваліфікаційний освітньо-науковий рівень випускника ад'юнктури;

підтвердити готовність випускника ад'юнктури до самостійної організації всіх видів творчої професійної діяльності за умов варіативної діяльності.

Серед показників очікуваних результатів дисертації, з позицій теорії управління проектами, можна виділити основні, наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Очікувані показники дисертаційного наукового проекту

Показники проекту	Характеристика дисертаційного наукового проекту		показники	
			очікувані	по факту
Мета	використання нових знань	прикладних	+	+
Результат дослідження	фундаментальне	теорія, метод, гіпотеза	+	+
	прикладне	методика, технологія	+	+
Предмет дослідження	пріоритетний напрямок розвитку науки		+	-
	пріоритетний напрямок реформування системи вищої військової освіти		-	+
Ефект від впровадження	теоретичний (науковий)		+	+
	практичний			
Форма організації	освітній	підвищення кваліфікації	+	+
	НДР		1	4
Об'єм робіт	дисертація		+	+
	продукти наукової (науково-технічної) діяльності	кількість наукових робіт	20	78
		об'єм авторських друкованих листів		
		дисертація	1	1
		автореферат дисертації	1	1
наукової продукції	монографія	1	3	
Склад учасників	категорії	наукової продукції	вартість, ціна	
		наукові працівники	7	7
		викладачі	7	3
		докторанти	1	1
		ад'юнкти	72	30
	аспіранти	-	32	
	кваліфікація	доктори наук	7	4
кандидати наук		1	2	
без наукових ступенів		-	1	
Рівень організації	міжнародний		+	+
	державний		+	+
	відомчий		+	+
	науково-дослідна, освітня установа		+	+
Час реалізації	довготривалий (5 та більше років)		-	+
	середньо тривалий (3 – 5) років		+	-
Рівень ризику	низький		+	+

Висновки з даного дослідження. За отриманими результатами зроблені нові висновки:

1. В дисертаційному дослідженні вирішена ключова задача: обґрунтовано нову «Концепцію розвитку методологічної культури ад'юнктів».

2. Реалізація концепції однозначно детермінує шлях подальшого розвитку інститутів ад'юнктури.

3. Запропонований оптимальний шлях розвитку інституту ад'юнктури не потребує фінансово-економічних затрат.

4. В концепції зосереджено подальший крок дисертаційного дослідження з розробки теорії розвитку методологічної культури ад'юнктів.

Наукова новизна. Вперше одержано обґрунтовану «Концепцію розвитку методологічної культури ад'юнктів». Концепція призначена для наукового обґрунтування та надання пропозицій щодо подальшого розвитку інституту ад'юнктури в умовах реформування системи вищої військової освіти в напрямку компетентно-культурологічної парадигми підготовки ад'юнктів із забезпеченням відповідності випускника освітньо-науковому рівню «Доктор філософії» та якісним розвитком у них методологічної культури необхідної їм для трансляції перебуваючи в ролі наукового керівника. Відмінність запропонованої автором концепції від альтернативних і визначає її наукову новизну вперше. Вона полягає в тому, що автор вперше сформував наукову проблему в такій редакції, що підтверджується відсутню аналогічних концепцій в науково-педагогічній літературі, націлених на вирішення проблеми щодо забезпечення якісного розвитку методологічної культури ад'юнктів з метою досягнення відповідної якості та освітньо-наукового рівня «Доктор філософії», а також їх готовності до самостійної організації всіх видів творчої професійної діяльності в умовах варіативної флуктуації, а отже вона вперше обґрунтована та пріоритетна в даному напрямку дослідження. Реалізація концепції в умовах сучасного етапу реформування та модернізації системи вищої військової освіти України в напрямку компетентно-культурологічного підходу надасть можливість отримати по закінченню ад'юнктури випускнику освітньо-науковий рівень «Доктор філософії», прогнозовану готовність його до самостійної організації всіх видів творчої та військово-професійної діяльності, що забезпечить якісну трансляцію методологічної культури ним вже в ролі наукового керівника.

Прогноз подальшого напрямку дослідження полягає в практичній фазі апробації даної концепції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Протоколи засідань Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні : Prot_7-15.doc [Електронний ресурс] // Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук НАПН України. – Режим доступу URL: <http://naps.gov.ua/uploads/files/iccr/protocols/2015.rar>.

2. *Козубцов І.М.* Концепція розвитку методологічної компетентності аспіранта військового вищого навчального закладу / І.М. Козубцов [Електронний ресурс] // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України: електрон. наук. фах. вид. – 2014. – №1. – Режим доступу URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_1_6.pdf.

3. *Козубцов И.Н.* Тенденции диссертационных исследований по развитию

компетентностного ученого : глобальные и национально-государственные аспекты / И.Н. Козубцов // «Проблемы социально-гуманитарного образования на современном этапе модернизации российской школы»: материалы второй международной научно-практической конференция, г. Барнаул, 1 ноября 2013 года. – Барнаул: Алтайская государственная педагогическая академия, 2013. – С.198 – 202.

4. *Козубцов І.М.* Теорія та практика розвитку методологічної компетентності у аспірантів: аналіз науково-педагогічної літератури / І.М. Козубцов // Збірник наукових праць Уманського державного пед.ун-ту ім. Павла Тичини. – 2014. – Ч.3. – С. 154 – 161.

5. Управління якістю підготовки військових фахівців з вищою освітою для ЗС України : звіт про НДР „Якість-2011” (Заключний). – К.: ВІПІ НТУУ «КПІ», 2011. – 111 с.

И.Н. Козубцов, подполковник, кандидат технических наук, старший научный сотрудник
Научный центр связи и информатизации Военного института телекоммуникаций и информатизации

КОНЦЕПЦИЯ РАЗВИТИЯ МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ АДЪЮНКТОВ

Целью статьи является обоснование концепции развития методологической культуры адъюнктов. Определено множество проблем, которые решены в концепции, а также проанализированы причины их возникновения, обоснованно необходимости их решения концептуальным подходом. Определен оптимальное направление решения проблемы на основе сравнительного анализа концепций. Выбран путь и способ решения проблемы в концепции. Определены задачи реализации концепции в диссертационном исследовании и на практике, а также ожидаемые результаты от реализации концепции.

Ключевые слова: концепция; развитие; методика; адъюнкт; проблема; методологическая культура.

I. Kozubtsov, lieutenant colonel, Candidate of
engineerings sciences, senior research worker

THE CONCEPT OF DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL CULTURE ADJUNCTS

The article is a study of the concept of methodological adjunct culture. Defined set of problems that are resolved in the concept, and analyzes their causes, reasonably necessary to solve conceptual method. Optimal direction of solving problems based on a comparative analysis of concepts. Chosen path and a way to solve problems in the concept. Defined task of implementing the concept in the dissertation and in practice and expected results of the implementation of the concept.

Keywords: concept; development; technique; adjunct; problem; methodological culture.